УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Београд, 18. децембар 2014.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ **Стереотип жене у језичкој слици света Словака и Срба**, кандидаткиње **Стефане Пауновић Родић**

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију: Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 3. децембра 2014.

   Одлуком бр. 3053/1 од 3. децембра 2014. године Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторандкиње Стефане Пауновић Родић и теме докторске дисертације под називом **„Стереотип жене у језичкој слици света Словака и Срба“**.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

   1) др Људмила Поповић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, изабрана у звање редовног професора за област Украјинистика, предмет Украјински језик и књижевност, 15. јула 2009. године;

   2) др Рајна Драгићевић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, изабрана у звање редовног професора за област Савремени српски језик, предмет Лексикологија, 15. маја 2013;

   3) др Марија Добрикова, доцент Катедре словенске филологије Филозофског факултета Универзитета Коменског у Братислави.

2. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

   Стефана Пауновић Родић рођена је 11.07.1982. у Београду. Филолошки факултет Универзитета у Београду уписала је 2001. године, где је дипломирала на Групи за словачки језик и књижевност 2005. године, са просечном оценом 9.00. Школске 2009/2010. године уписала је Докторске академске студије на Филолошком факултету у Београду, смер *Наука о језику,* где је у року положила

све испите. Од почетка докторских студија континуирано се бави научним радом и објављује радове из области фразеологије, лексикологије, компаративне и когнитивне лингвистике. Учествовала је на домаћим и међународним научним скуповима.

Од 2005. године је ангажована, а од маја 2007. године и запослена, као сарадник у настави на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на Групи за словачки језик и књижевност Катедре за славистику.

У новембру (30.11.) 2013. поново је изабрана у звање асистента на Групи за словачки језик, књижевност, културу Катере за славистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Води вежбе из фонетике, морфологије, лексикологије, синтаксе, стилистике и правописа словачког језика.

У јулу 2003. године боравила је као стипендиста на тронедељном боравку у Братислави, на летњој школи словачког језика и културе УЈОП (i).

У августу 2004. године била је као стипендиста на тронедељном боравку у Братислави, на летњој школи словачког језика и културе САС (Studia Academica Slovaca), у организацији Универзитета Коменског.

У току летњег семестра 2005/2006. год, као стипендиста Владе Републике Словачке, боравила је на студијском боравку у Банској Бистрици, на Филолошком факултету Универзитета Матеја Бела.

3. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. О неким примарним предлозима у словачком, чешком, пољском и српском језику // *Славистика,* 13, 2009, стр. 204–213. – ISSN 450-5061.

2. Методика наставе правописа код студената словачког језика као страног // *Славистика* 14, 2010, стр. 210–215. – ISSN 450-5061.

3. Chcem študovať slovenčinu. Ako motivovať kandidátov na štúdium slovakistiky. Súčasný stav a možnosti zlepšenia perspektív // *Evropské areály a metodologie (Rusko, střední Evropa, Balkán a Skandinávie).* Editoři Ivo Pospíšil a Josef Šaur. Brno, Masarykova univerzita, 2011, s. 231–234. – ISBN 978-80-210-534-9.

4. Библиографија српске фразеологије – проблеми израде // *42. научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, 12-14. IX 2012. - Београд : Међународни славистички центар, 2013, стр. 529–534. – ISSN 0351-9066.

5. Концепт *жене змаја* и *dračice* у словачком савременом језику // *43. научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, 12–15. IX 2012. – Београд: Међународни славистички центар, 2014, стр. 305–318. – ISSN 0351-9066.

6. Стереотип песме и стереотип игре у словачкој и српској фразеологији и паремиологији // Hudobné motívy vo frazeológii. Frazeologické štúdie VI. Bratislava: Univerzita Komenského, 2014, стр. 257–266. – ISBN 978-80-223-3677-2.

4. ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија је закључила да Стефана Пауновић Родић испуњава све школске и научне услове за израду докторске дисертације.

5. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Људмила Поповић, редовни професор Филолошког факултета, Катедра за славистику.

Библиографија др Људмиле Поповић, поред осталог, обухвата и следеће радове, блиско повезане с тематиком којом у својој докторској дисертацији намерава да се бави Стефана Пауновић Родић:

1. *Језичка слика стварности. Когнитивни аспект контрастивне анализе.* Београд: Филолошки факултет, 2008, 309 стр.

2. Мова як стереотип, *Українознавство* 1−2, 2004 (Київ), 318−323.

3. Прототип и стереотип у концептуализацији естетског код Срба и других словенских народа // П.Пипер (ур.), *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика*, Београд: САНУ, Одбор за српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, 2006, 175−211.

4. Prototypical and Stereotypical Color in Slavic Languages: Models Based on Folklore // Robert E. Mac Laury, Galina V. Paramei (eds.) *Anthropology of Color: Interdisciplinary Multilevel Modeling*, Amsterdam − Philadelphia: John Benjamins, 2007, 408−422.

5. Новий погляд на прототип як основну одиницю когнітивного аналізу мовної картини світу (на матеріалі слов'янських мов) // *Мова і культура*, вип. 9, т.12 (100), (Київ), 2007, 75−86.

6. Значај фолклорне ґрађе за когнитивна истраживања језичке слике света// Љ. Раденковић (ур.) *Словенски фолклор и фолклористика на размеђи два миленијума: Зборник радова са међународног научног симпозијума одржаног 2-6. октобра 2006. године,* Београд: Балканолошки институт САНУ, 2008, 229−251.

7. Стереотип естетичного комплексу в мовних картинах світу слов'ян // *At the Crossroads of Cultures: Essays in Honour of Leonid Rudnitzki, On the Ocassion of His 70th Jubilee.* L'viv − Philadelphia, 2009, 464−487.

Комисија сматра да др Људмила Поповић испуњава све услове за ментора докторске дисертације Стефане Пауновић Родић.

6. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1) Оцена формулације назива тезе (наслова):

Комисија закључује да је радни назив тезе „Стереотип жене у језичкој слици света Словака и Срба“ прикладан и добро репрезентује суштину предложеног истраживања.

2) Оцена предмета (проблема) истраживања:

Предмет рада представља стереотип жене који чини значајан фрагмент језичке слике света Словака и Срба. Кандидаткиња ће анализирати његов когнитивни и конотативни садржај полазећи од грађе фразеологизама, паремија, резултата асоцијативног експеримента, као и примера ексцерпираних из књижевности и разговорног дискурса.

Језичка слика света сваког народа одражава његов културолошки миље, социјална убеђења, норме, традиције и обичаје, као и правила понашања која регулишу унапред дефинисани сценарији. Таква концептуализација се темељи, између осталог, на подели родних улога која се рефлектује на лексичком и граматичком нивоу. Ширина приступа, тј. могућност укључивања у анализу подједнако лексичких и граматичких средстава, когнитивној анализи даје предност над другим теоријско-методолошким приступима језичкој грађи, а у сврху што потпунијих експланаторних интерпретација језичких појава.

С обзиром на разуђеност појма стереотип и полифункционалност одговарајућег термина (в. Putnam 1975; Lakoff 1987; Bartmiński, Niebrzegowska 1998; Поповић 2001; Драгићевић 2010; Бартмињски 2011), кандидаткиња се одлучује за тумачење потоњег као устаљене колективне амбивалентне представе о свету. Кандидаткиња посматра стереотип као колективно искуство у вези са фрагментом екстралингвистичке стварности чијим преузимањем говорник прихвата део језичке слике света свог народа. Такав стереотип се може условно представити као скала састављена од позитивно и негативно обележених концепата са централним неутралним концептом (Поповић 2008).

Концепт је термин који се подједако користи у истраживањима когнитивних лингвиста и лингвокултуролога (Степанов 1997). Полидимензионалност тог појма, спој показатеља који истовремено припадају сфери културологије (концепт – информација о одређеном аспекту ванјезичке стварности која настаје и чува се у одређеној лингвокултуролошкој средини) и психологије (концепт је систем састављен од индивидуалних и колективних менталних репрезентација), разливеност његове структуре и сл. чине га подесним за разоткривање суштине сложених појава, продирање у њихово архетипско језгро, проналажење разлика у језичкој категоризацији стварности код разних народа, опис безеквивалентне лексике и сл.

Кандидаткиња прихвата тезу да стереотип може временом мењати своју структуру, што је условљено премештањем централног концепта ка периферији и обрнуто – тежњом концепата који се налазе на конотативно маркираним половима стереотипа да заузму средишњи неутрални положај. Кандидаткиња ће настојати да на примерима из словачког и српског језика илуструје померање концепата у семантичкој структури вербалног стереотипа жене које одсликава промене у самом друштву, да уочи сличности и разлике у том процесу, јер стереотип црпе своју стабилност из интерперсоналног потврђивања, а вектор стереотипа је увек усмерен у правцу верификације на нивоу заједнице.

Када се ради о родним стереотипима који су својствени свим патријархално устројеним друштвима, а стога и Словацима и Србима, њихова природа се може протумачити с обзиром на следеће принципе:

- принцип родне улоге;
- принцип родне идеологије;
- принцип родне диференцијације;
- принцип родне идентификације.

Спецификација језичких средстава помоћу којих се остварује деловање наведених принципа представљаће суштину истраживања о стереотипу жена у језичкој слици света Словака и Срба.

Како би се умакло замци која се често испречи на путу истраживања наведеног типа због задирања у филозофске, психолошке и социолошке проблеме, истраживање биће концентрисано искључиво на „лингвистичку реалност“.

Иако су лингвистичка родна истраживања у последње време веома актуелна, што је резултирало бројним радовима из наведене проблематике (в. приложену библиографију кандидаткиње) у којима се углавном сагледава социјална стереотипизација као један од облика организације свести маса, њене унификације под утицајем различитих фактора који интегришу универзалне и национално специфичне погледе на структурирање мушко-женских односа у друштву, когнитивнолингвистичко проучавање стереотипа жене које би обухватило лексички, творбени и граматички ниво језика, досад није било предмет посебних истраживања ни контрастивно – у словачком и српском језику, нити у сваком од наведених језика понаособ.

3) Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила прелиминарну библиографију коју чини 125 библиографских јединица:

1. Алефиренко, Н. Ф. (2005). *Спорные проблемы семантики*. Волгоград: Перемена.
2. Алефиренко, Н. Ф. (2011). Лингвокультуральная природа ментальности. *Язык. Словесность. Культура.* 1. Москва: Аналитика, 23–43. <http://publishing-vak.ru/archive/philology-2011-1-alefirenko.htm>
3. Апресян, Ю. Д. (1995). *Лексическая семантика, синонимические средства языка*, Москва: Языки русской культуры.
4. Апресян, Ю. Д. (1995а). *Интегральное описание языка и системная лексикография*, Москва: Языки русской культуры.
5. Апресян, Ю. Д. (2006), Основания системной лексикографии // *Языковая картина мира и системная лексикография*. Отв. ред. Ю. Д. Апресян. Москва: Языки славянских культур, 31–160.
6. Апресян, Ю. Д. (2006а), Правила взаимодействия значений // *Языковая картина мира и системная лексикография*. Отв. ред. Ю. Д. Апресян. Москва: Языки славянских культур, 110–143.
7. Арутюнова, Н. Д. (2000). О стыде и совести // *Логическый анализ языка, Языки этики*. Москва: Языки русской культуры, 54–78.
8. Бартмињски, Ј. (2011). *Језик – слика – свет*. Београд: SlovoSlavia.
9. Грковић-Мејџор, Ј. (2013). *Историјска лингвистика: когнитивно-типолошке студије*. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
10. Драгићевић, Р. (2001). *Придеви са значењем људских особина у савременом српском језику*: *творбена и семантичка анализа*. Београд: Институт за српски језик САНУ.
11. Драгићевић, Р. (2010). *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*. Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2010.
12. Драгићевић, Р. (2010). *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике.
13. Дудок, М. (2010). Контрастивна истраживања српског и словачког језика // Ур. И. Клајн, П. Пипер: *Контрастивна проучавања српског језика: правци и*

резултати. Београд: САНУ, Одбор за српски језик у поређењу са другим језицима, 107–121.
14. Ивић, М. (2007). О једном специфичном синтаксичком средству за овремењавање српских назива људи, *Зборник Матице српске за славистику* 71–72, 13–17.
15. Ивић, М. (2007). Расправљања о језику у времену глобализације, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* 55/1, 7–10.
16. Ивић, М. (2008). Како српске језичке датости егземплификују собом појмовну категорију "биолошког времена" // *Семантичка проучавања српског језика*. Београд: САНУ, 173–175.
17. Красных, В. В. (1998). *Виртуальная реальность или реальная виртуальность (Человек. Сознание. Коммуникация)*. Москва: Диалог, МГУ.
18. Караулов Ю. Н. (1994). Русский ассоциативный словарь как новый лингвистический источник и инструмент анализа языковой способности // Ю. Н. Караулов и др. *Русский ассоциативный словарь*, кн. 1. Москва: Российская академия наук, 190–219.
19. Лакофф, Г. (1988). Мышление в зеркале классификаторов // *Новое в зарубежной лингвистике* XXIII, *Когнитивные аспекты языка*. Москва, 12–52.
20. Мршевић-Радовић, Д. (2008) *Фразеологија и национална култура*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
21. Пипер, П. (2003). Асоцијативни речници словенских језика и етнокултурни стереотипи, *Славистика* 7, 22–32.
22. Пипер, П. (2006). О когнитивнолингвистичким и сродно усмереним проучавањима српског језика // Ур. П. Пипер. *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика.* Београд: САНУ.
23. Пипер, П. (ур.). (2006). *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика.* Београд: САНУ.
24. Пипер, П., Драгићевић Р., Стефановић М. (2005). *Асоцијативни речник српскога језика (I део; од стимулуса ка реакцији)*. Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Филолошки факултет у Београду.
25. Пипер, П., Љ. Раденковић (ур.) (2008). *Етнолингвистичка проучавања српског и других словенских језика: у част академика Светлане Толстој*. Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности.
26. Поповић, Љ. (2008). *Језичка слика стварности: когнитивни аспект контрастивне анализе*. Београд : Филолошки факултет.
27. Поповић, Љ. (2006). Прототип и стереотип у концептуализацији естетског код Срба и других словенских народа // Ур. П.Пипер. *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика*, Београд: САНУ, Одбор за српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, 175−211.
28. Попович, Л. (2007). Новий погляд на прототип як основну одиницю когнітивного аналізу мовної картини світу (на матеріалі слов’янських мов) // *Мова і культура*, вип.9, т.12 (100), Київ, 75−86.
29. Поповић, Љ. (2008). Значај фолклорне ґрађе за когнитивна истраживања језичке слике света // Ур. Љ.Раденковић. *Словенски фолклор и фолкористика на размеђи два миленијума: Зборник радова са међународног научног симпозијума одржаног 2-6. октобра 2006. године,* Београд: Балканолошки институт САНУ, 229−251.
30. Попович, Л. (2009). Стереотип естетичного комплексу в мовних картинах світу слов'ян // *At the Crossroads of Cultures: Essays in Honour of Leonid Rudnitzki, On the Ocassion of His 70th Jubilee.* L’viv-Philadelphia, 464−487.

31. Радић, J. (2010). Род у граматици и савременим друштвеним појавама // Ур. М. Ковачевић, *Српски језик, књижевност, уметност 1: језички системи и употреба језика*. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, Скупштина града, 95–108.
32. Радић-Дугоњић, М. (2007). О типовима фразеолошких јединица са компонентом 'мушко' и 'женско' у српском и руском језику, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 36/1, 293–301.
33. Радовановић, М. (2007). *Стари и нови списи: огледи о језику и уму*. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
34. Радовановић, М. (2009). *Увод у фази лингвистику*. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
35. Рахилина, Е. В. (2010). *Когнитивный анализ предметных имен: семантика и сочетаемость.* Москва: Азбуковник.
36. Ристић, С. (2010). Корпус "живог језика" и његов значај за изучавање језичких појмова // Ур. М. Ковачевић. *Српски језик, књижевност, уметност. Књ. 1, Језички системи и употреба језика.* Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, Скупштина града, 109–114.
37. Тодоровић, М (2013). Комплекс мушкости – од реалне дискриминације до несвесне реализације, *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*, 42/2, Косовска Митровица: Филозофски факултет у Приштини, 197–212.
38. Филиповић, J. и др. (2010). *Округли сто на тему родно осетљивих политика*. Београд: Програм Уједињених нација за развој, Сектор за инклузивни развој.
39. *ABC feminizmu*. (2004). Brno: Nesehnutí.
40. Adamka, P. (red.). (2012). *Jazyk – kultúra – spoločnosť (vzájomné súvislosti)*. Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa.
41. Bourdieu, P. (2000): *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum.
42. Branka Tafra (2005): Razgraničavanje roda i spola // *Od riječi do rječnika*, Zagreb: Školska knjiga, 83–98.
43. Bútorová, E. (2012). Lingvistické aspekty rodovej (ne)rovnosti // Red. P. Adamka. *Jazyk – kultúra – spoločnosť (vzájomné súvislosti)*. Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa.
44. Saicová Řimalová, Lucie (ed.) (2007). *Čítanka textů z kognitivní lingvistiky 2*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta.
45. Čmejkrová, S. (1995). Žena v jazyce. *Slovo a slovesnost* 56, 43–55.
46. Čmejrková, S. (1997). Jazyk pro druhé pohlaví // Red. F. Daneš *Český jazyk na přelomu tisíciletí.* Praha: Academia, 146–158.
47. Čulenová, E. (2013). *Plynutie roka v slovenskom jazykovom obraze sveta*. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela.
48. Daneš, F. (1997). Ještě jednou „feministická lingvistika“, *Naše řeč* 80/ 5, 256–259.
49. Dolník, J. (2007). Prototyp v lexikálnom význame // Ed. M. Ološtiak. *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej pri príležitosti životného jubilea prof. PhDr. Juraja Furdíka, CSc.*, v Prešove 5. 12. 2000, Košice: Vydavateľstvo LG, 107–113.
50. Dolník, J. (1994a). Prototypový prístup k lexikálnej jednotke, *Studia Academica Slovaca* 23, 58–66.
51. Dolník, J. (2010). *Jazyk – človek – kultúra*. Bratislava: Kalligram.
52. *Ekofeminizam: nova politička odgovornost.* (2012) Ur. R. Drezgić, D. Duhaček i J. Vasiljević. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju.

53. Fillmor, Ch. J. (1975). An alternative to checklist theories of meaning // *Proceedings of the first Annual Meeting of the Berkeley Linguistic Society.* Berkeley: Berkeley Linguistic Society, 123–131.
54. Goldberg, A. (2006). *Constructions at work: the nature of generalization in language*. Oxford : Oxford University Press.
55. Gonzalez-Marquez, M. et al. (eds.) (2007). *Methods in Cognitive Linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
56. Greville G. Corbett (1991). *Gender*. Cambridge: Cambridge University Press
57. Greville G. Corbett (1998). *Agreement in Slavic. Comparative Slavic Morphosyntax.* Bloomington, Indiana.
58. Hoffmanová, J. (1995). Feministická lingvistika? *Naše řeč* 78/2, 80–91.
59. Ivić, M. (1983). *Lingvistički ogledi*, Beograd: Prosveta.
60. Ivić, M. (1983). *O zelenom konju. Novi lingvistički ogledi*, Beograd: Biblioteka XX vek.
61. Ivić, M. (2001). *Pravci u lingvistici* /2/. Beograd: Biblioteka XX vek.
62. Ivić, M. (2005). *O rečima: kognitivni, gramatički i kulturološki aspekti srpske leksike: lingvistički ogledi, pet*. Beograd: Biblioteka XX vek, Knjižara Krug.
63. Ivić, M. (2006). *Jezik o nama: lingvistički ogledi, šest*. Beograd: Biblioteka XX vek, Knjižara Krug.
64. Ivić, M. (2008). *Lingvistički ogledi*. Beograd: Biblioteka XX vek, Knjižara Krug.
65. Jackendoff, R. (1983). *Semantics and cognition*. Cambridge, MA: MIT Press.
66. Jackendoff, R. (2010). *Meaning and the lexicon: the parallel architecture 1975-2010*. Oxford: Oxford University Press.
67. Jakobson, R. (1988). Dva aspekta jezika i dva tipa afatičnih smetnji // R. Jakobson i M. Hale: *Temelji jezika*. Zagreb: Globus, 51–76.
68.
69. Kiczková, Z. (2001). Rodové stereotypy // Red. E. Kvapilová, S. Porubänová, *Nerovné cesty k rovnosti*. Bratislava: MSŠR.
70. Klikovac, D. (2000). *Semantika predloga: studija iz kognitivne lingvistike.* Beograd: Filološki fakultet.
71. Klikovac, D. (2004). *Metarofe u mišljenju i jeziku*. Beograd: XX vek.
72. Kyseľová, M., Ivanová M. (2013). *Sloveso vo svetle kognitívnej gramatiky*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.
73. Labov, W. 1973. The boundaries of words and their meanings // Eds. C. J. Bailey and R. Shuy, *New Ways of Analyzing Variation in English.* Washington, DC: Georgetown U. Press. 340–373.
74. Lakoff, G. (1972). Hedges: A Study in Meaning Criteria and the Logic of Fuzzy Concepts, *Papers from the Eight Regional Meeting of the Chicago Liguistic Society*, 183–228.
75. Lakoff, G. (1987). *Women, fire, and dangerous things: what categories reveal about the mind*. Chicago: The University of Chicago Press.
76. Lakoff G., Johnson M. (1980).. *Metaphors we live by.* Chicago: University of Chicago.
77. Langacker, R. W. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar. Vol. 1: Theoretical Prerequisites*. Stanford: Stanford University Press.
78. Lippmann, W. (1997). *Public opinion*. New York : Free Press paperbacks.
79. Maršálová, L. (1972). *Slovno-asociačné testy: metodická príručka 1.* Bratislava: Univerzita Komenského.
80. Maršálová, L. (1974). *Slovno-asociačné testy: metodická príručka 2.* Bratislava: Univerzita Komenského.

81. Moldonová, D. (red.). *Žena – jazyk − literatura.* Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyne, 1996.
82. Papić, Ž.. (1997). *Polnost i kultura. Telo i znanje u socijalnoj antropologiji.* Beograd: Biblioteka XX vek.
83. Perović, S. (2009). *Jezik u akciji*. Podgovica: CID, Institut za strane jezike.
84. Pišković, T. (2011). *Gramatika roda.* Zagreb: Disput.
85. Polovina, N. (2010). *Lingvistički pristup konceptu žene*. Beograd: Zadužbina Andrejević.
86. Popovic, L. (2007). Prototypical and Stereotypical Color in Slavic Languages: Models Based on Folklore // Eds. Robert E. Mac Laury, Galina V. Paramei, *Anthropology of Color: Interdisciplinary Multilevel Modeling.* Amsterdam − Philadelphia: John Benjamins, 408−422.
87. Posner, M. (1986). Empirical studies of prototypes // Ed. Craig, C. *Noun Classes and Categorization.* Philadelphia: John Benjamins, 53–61.
88. Polovina, V. (ur.). *Prilozi za kognitivnu lingvistiku*. (1996). Beograd: Filološki fakultet.
89. Putnam, H. (1975). Mind, language and reality, *Philosophical papers 2*, Cambridge: Cambridge University Press.
90. Radić, J. (2010). O imeničkom rodu u jeziku i ravnopravnost polova u društvu. Beograd: Institut za srpski jezik SANU.
91. Radić, J. (2010b). Rod u prirodi, gramatici i društvu. *Glasnik Etnografskog instituta SANU* 58/1, 113–127.
92. Savić, S. i dr. (ur.) (2009). *Rod i jezik*. Novi Sad: Ženske studije i istraživanja, Futura publikacije.
93. Rosch, E. (1975b). Cognitive representations of semantic categories, *Journal of Experimental Psychology: General* 104, 192–233.
94. Rosch, E. (1976). Basic objects in natural Categories. *Cognitive Psychology* 8, 382–439.
95. Rosch, E. (1978). Principles of categorization // Eds. E. Rosch, B. Lloyd, *Cognition and categorization*. Hillsdale, New Jersey: Erlbaum, 27–48.
96. Rosch, E., Mervis, C. B. (1975). Family resemblances: Studies in the internal structure of categories. *Cognitive Psychology* 7, 573-605.
97. Rosch, E. (1973). Natural categories. *Cognitive Psychology* 4, 328–350.
98. Rosch, E. (1975a). Cognitive Reference Points. *Cognitive Psychology* 7, 532–547.
99. Cviková, J. et al. (eds.). (2003). *Ružový a modrý svet. Rodové stereotypy a ich dôsledky.* Bratislava: Aspekt – Občan a demokracia.
100. Rybár, J. et al. (2005). *Jazyk a kognícia.* Bratislava: Kalligram.
101. Saicová-Rímalová, L. (ed) (2004). *Čítanka textu z kognitivní lingvistiky.* Praha: Univerzita Karlova.
102. Savić, S. (1999). Osnovni principi deskripcije i selekcije razgovornog jezika: korpus lingvistika // *Aktuelni problemi gramatike srpskog jezika*. Subotica: Gradska biblioteka Subotica; Beograd: Narodna biblioteka Srbije, Institut za srpski jezik SANU, 85–94.
103. Šipka, D. (1999). *Lexical decision in humans and computers*. Tübingen: G. Narr.
104. Šlédrová, J. (ed.) (2004). *Obraz sveta v jazyce II: sborník z príspevku, které zaznely v jazykovedné sekci XXVII. rocníku cesko-polské meziuniverzitní konference Univerzita Karlova − Universytet Warszawski v roce 2004 v prostorách FF UK Praha.* Praha: Univerzita Karlova.
105. Talmy, L. (2003a). *Toward a cognitive semantics. Vol. 1, Concept structuring systems*. Cambridge: The MIT Press.

106. Talmy, L. (2003b). *Toward a cognitive semantics. Vol. 2, Typology and process in concept structuring*. Cambridge: The MIT Press.
107. Tannen, D. (1984). *Conversational Style: Analyzing talk among Friends*. New York: Oxford University Press.
108. Tannen, D. (1990). *You just don't understand: Women and men in conversation*. New York: Morrow.
109. Tannen, D. (1994). *Gender a discourse.* New York: Oxford University Press.
110. Taylor, J. R. (1989). *Linguistic categorization: Prototypes in linguistic theory.* Oxford: Oxford University Press.
111. Taylor, J. R. (2002). *Cognitive Grammar*. Oxford: Oxford University Press.
112. Valdrová, J. (1997). K české genderové lingvistice, *Naše řeč* 80/2, 87-91.
113. Valdrová, J. (1999). Jazyk to prozradí // Eds. M. Chřibková, J. Cuchma, E. Klimentová, *Feminismus devadesátých let českýma očima.* One women press, 113–120.
114. Valdrová, J. (1999a) Ženský obsah v mužské formě - některá úskalí generického maskulina // Eds. M. Čehová, D. Moldanová, *Jinakost, cizost v jazyce a v literatuře*. Ústí nad Labem, 105–107.
115. Valdrová, J. (2001a). Novinové titulky z hlediska genderu, *Naše řeč* 84/2, 90–96.
116. Valdrová, J. (2001b). Stereotypy a klišé v mediální projekci genderu, *Sociologický časopis* 37, 183–205.
117. Valdrová, J. (2004). Ženská a mužská role v jazyce // *ABC feminismu*. Brno: Nesehnutí, 9–16. <http://zenskaprava.cz/files/abc_fem1.pdf>.
118. Valdrová, J. (2005). Gender a jazyk // *Gender ve škole*. Praha : Otevřená společnost, 57–59. <http://www.osops.cz/download/files/gender-ve-skole.pdf>.
119. Vanková, I. (ed.). (2001). *Obraz sveta v jazyce: sborník z príspevku, které zaznely v jazykovedné sekci XXVII.rocníku cesko-polské meziuniverzitní konference Univerzita Karlova − Uniwersytet Warszawski ve dnech 2.–4. kvetna 2000 v prostorách FF UK Praha.* Praha: Univerzita Karlova.
120. Vrbová, L. (2006). Český jazyk jako nástroj nerovnoprávnosti žen a mužů // *Feminismus* [online]. <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=1901407>.
121. Wechsler, S. et al. (2000). A Theory of Agreement and Its Application to Serbo-Croatian, *Language* 76/4, 799–832.
122. Wechsler, S. et al. (1998). Agreement in Discourse, Proceedings of the Conference on the Structure of Non-Narrative Texts. Austin: University of Texas.
123. Wierzbicka, A. (1985). *Lexicography and Conceptual Analysis.* Ann Arbor: Karoma.
124. Wierzbicka, A. (1988). *The Semantics of Grammar*. Amsterdam: John Benjamins.
125. Wierzbicka, A. (1992). *Semantics, culture, and cognition: universal human concepts in culture-specific configurations*. New York − Oxford: Oxford University Press.

7. ХИПОТЕЗЕ И ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Кандидаткиња стави пред себе циљ да у овом истраживању дефинише обухват стереотипа жене у словачкој и српској језичкој слици света и одреди типична средства помоћу којих се овај стереотип вербализује на свим језичким

нивоима, у сваком од наведених језика. Иако је истраживање претежно синхронијски оријентисано, кандидаткиња ће настојати да рангира концепте везане за стереотип жене у оба језика од оних који су актуелни на савременој етапи развоја језика до оних који су постојали у одређено време, али су временом бивали потиснути од стране других.

У вези са наведеним, кандидаткиња стави пред себе следеће задатке:

1. Да спецификује и упореди језичка средства помоћу којих се остварује деловање принципа родне улоге, родне идеологије, родне диференцијације и родне идентификације у словачкој и српској слици стварности.

2. Да размотри питање о природи и граматици рода, као и скривене механизме који делују на нивоу родног стереотипа приликом експлицирања граматичког и прагматичког рода. На основу језичке праксе кандидаткиња претпоставља да је словачки језик флексибилнији у смислу творбе и употребе именица женског рода које означавају називе занимања, титуле, звања и сл. као и доследнији у смислу подударности природног пола и граматичког рода.

3. Позивајући се на хипотезу о интуитивној слици света (Поповић 2008) која се састоји у томе да човек интуитивно долази до сазнања која чине енциклопедијску (тј. научну) слику света и на одређени начин их вербализује, што се огледа у одређеним концептима, кандидаткиња намерава да испита могућност утицаја стереотипа приликом додељивања граматичког женског рода одређеним називима за биљке из категорије инаниматних именица.

4. Полазећи од теорије когнитифне метафоре (Lakoff, Johnson 1980) и универзалне представе о «мајци-природи», кандидаткиња ће испитати хипотезу о утемељености примарног стереотипа жене у словачком и српском језику у концептуализацији природних елемената.

С обзиром да ће асоциативни експеримент представљати значајан извор података о стереотипу жене у словачком и српском језику, кандидаткиња стави пред себе задатак да за српски језик употпуни резултате постојећих асоцијативних истраживања (Пипер, Стефановић, Драгићевић 2005) подацима везаним за пол испитаника, с обзиром да таква грађа већ постоји на материјалу словачког језика (Maršálová 1974). Кандидаткиња очекује да ће се реакције српских испитаника на стимулус «жена» разликовати у зависности од њиховог пола, али и од узраста, стога комплетни приступ опису стереотипа жене у једној језичкој слици стварности подразумева и уочавање разлика у сценаријима језичког понашања мушкараца и жена, али и припадника различитих генерација. С обзиром на чињеницу да је за Словачки асоцијативни речник истраживање спроведено на 240 испитаника, кандидаткиња планира да укључи у свој асоцијативни експеримент одговарајући број говорника српског језика.

8. ПЛАН РАДА:

Грађу за истраживање чинили би фразеологизми, паремије и пословице ексцерпиране из дескриптивних, фразеолошких речника, речника сленга и жаргона, речника пословица и афоризама, грађа асоцијативних речника руског и српског језика, односно анкете информаната, као и примери ексцерпирани из књижевности или разговорног језика.

Предложена теза би оквирно имала следећу структуру:

1. Уводне напомене.
2. Задаци и хипотезе.
3. Методологија истраживања.
4. Вербализација принципа организације стереотипа жене у словачкој и српској језичкој слици света
   - 4.1 Принцип родне улоге
   - 4.2 Принцип родне идеологије
   - 4.3 Принцип родне диференцијације
   - 4.4 Принцип родне идентификације.
5. Номинације жене и њених улога у словачком и српском језику с обзиром на узрасну доб и одређена стања.
   - 5.1 Табуирање назива везаних за одређене периоде у животу жене
   - 5.2 Нулти концепти.
6. „Мајка-природа“
   - 6.1 Родни приступ номинацији биљака у словачком и српском језику.
7. Когнитивна метафора жене у српском и словачком језику
8. Савремене тенденције у развоју категорије рода у словачком и српском језику.
8. Стереотип жене сагледан кроз вербалне асоцијације Словака и Срба.
9. Закључци.
10. Скраћенице и абревијатуре.
11. Коришћена литература и грађа.

9. МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА:

Истраживање биће реализовано с ослонцем на контрастивну методу уз дијахронијски осврт, као и лингвистичке методе дефинисане у оквиру когнитивне теорије стереотипа (когнитивне интерпретације и когнитивне верификације). Кандидаткиња ће такође користити поступке контекстуалне, фразеолошке и паремиолошке, као и интерпретативне анализе. Једну од помоћних метода представљаће усмерени асоцијативни експеримент.

10. ЗАКЉУЧАК

На основу наведених података о кандидату Комисија закључује да је Стефана Пауновић Родић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата Комисија закључује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области лингвистичке славистике.

На основу наведених података о ментору Комисија закључује да је др Људмила Поповић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу наведеног Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Стефане Пауновић Родић и предложене теме докторске дисертације „Стереотип жене у језичкој слици света Словака и Срба“, а да се за ментора именује др Људмила Поповић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

_____

др Људмила Поповић, редовни професор

_____

др Рајна Драгићевић, редовни професор

_____

др Марија Добрикова, доцент